

Stockholm den 14 december 2020

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.df.remissor@regeringskansliet.se

Översänds endast per e-post

Remissyttrande över betänkandet Innovation genom information (SOU 2020:55) – dnr I2020/02346

1 Inledning

- 1.1 Centrum för rättvisa är en ideell och oberoende stiftelse med uppdrag att värna enskildas grundläggande fri- och rättigheter genom rättsprocesser, utbildning och opinionsbildning.
- 1.2 Den föreslagna lagen syftar till att öka tillgången till digital information från den offentliga sektorn på ett sätt som medför klara risker för den personliga integriteten. Det är därför viktigt att lagen bygger på en rimlig balans mellan motstående intressen och att den innehåller tillräckliga skyddsmekanismer.
- 1.3 Centrum för rättvisa ifrågasätter om de skyddsmekanismer som föreslås i betänkandet är tillräckliga för att garantera ett adekvat skydd för enskilda. Centrum för rättvisa avger därför följande yttrande med förslag på hur lagtexten och lagmotiven bör kompletteras och förtydligas.

- 1.4 Centrum för rättvisa har fyra synpunkter på lagförslaget:
- i) olämplighetsrekvisitet i 2 kap. 1 § och 4 kap. 6 § bör konkretiseras samt kompletteras med en skyldighet för myndigheter och offentliga företag att i vissa fall samråda med Datainspektionen,
 - ii) bestämmelsen i 1 kap. 1 § om lagens syfte bör kompletteras så att den även hänvisar till skyddet för personuppgifter m.m.,
 - iii) bestämmelsen i 1 kap. 3 § om lagens tillämpningsområde bör konkretiseras så att det klart framgår vem den riktar sig till, och
 - iv) bestämmelsen i 1 kap. 5 § bör innehålla en definition av begreppet ”information”.

2 Olämplighetsrekvisitet i 2 kap. 1 § och 4 kap. 6 § bör konkretiseras samt kompletteras med en skyldighet för myndigheter och offentliga företag att i vissa fall samråda med Datainspektionen

- 2.1 Enligt utredningens förslag ska riskerna för den personliga integriteten motverkas av att det i 2 kap. 1 § och 4 kap. 6 § förs in ett olämplighetsrekvisit som innebär att offentliga aktörer inte ska tillgängliggöra eller tillhandahålla information i vissa format, om det är ”olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter”.
- 2.2 Centrum för rättvisa föreslår att undantagsbestämmelserna kompletteras med exempel på omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om det är olämpligt att tillgängliggöra eller

tillhandahålla viss information. Centrum för rättvisa anser även att innebörden av olämplighetsrekvisitet bör konkretiseras i lagmotiven.

- 2.3 Det av stor vikt för olämplighetsrekvisitets genomslag att det är tydligt i vilka situationer ett tillgängliggörande eller tillhandahållande ska betraktas som olämpligt i lagens mening. Det är särskilt angeläget eftersom rekvisitet ska utgöra ett komplement till tillämplig sekretess- och registerlagstiftning och följaktligen är tänkt att avse andra situationer än de som redan regleras där.
- 2.4 För att ge tillräcklig vägledning till myndigheterna bör lagmotiven kompletteras med i) konkreta exempel på när ett tillhandahållande eller tillgängliggörande ska anses olämpligt, ii) vägledning kring vilka utredningsåtgärder som får eller bör vidtas för att bestämma om ett tillgängliggörande ska anses olämpligt och hur sådana utredningsåtgärder förhåller sig till tryckfrihetsförordningens efterforskningsförbud, och iii) resonemang kring vilka åtgärder enskilda kan vidta om de orsakats skada till följd av att en offentlig aktör gjort en felaktig olämplighetsbedömning.
- 2.5 Centrum för rättvisa föreslår vidare att det införs en bestämmelse i den nya lagen som ålägger myndigheter och offentliga företag att samråda med Datainspektionen när ett tillgängliggörande eller tillhandahållande av data kan innebära risker för enskildas privatliv och integritet. En sådan skyldighet är ägnad att säkerställa att i) myndigheter och offentliga företag – särskilt sådana med begränsade resurser – får adekvat stöd av en expertmyndighet i svåra bedömningsfrågor, ii) en viss grad av tillsyn utövas över hur olämplighetsrekvisitet tillämpas och iii) att enhetlig praxis uppnås hos myndigheter och offentliga aktörer. På så sätt kan en skyldighet att samråda med Datainspektionen bidra till att olämplighets-

rekvisitet får det genomslag som är tänkt och att ett tillräckligt skydd för personuppgifter upprätthålls.

- 2.6 Centrum för rättvisa noterar slutligen att artikel 1.2.h i Öppna data-direktivet talar om skyddet av privatliv och integritet i allmänhet och inte enbart begränsar sig till skyddet av personuppgifter. Det bör därför närmare övervägas om det finns skäl att i 2 kap. 1 § och 4 kap. 6 § hänvisa till skyddet av privatliv och integritet istället för enbart till skyddet av personuppgifter.

3 Bestämmelsen i 1 kap. 1 § om lagens syfte bör kompletteras så att den även hänvisar till skyddet av personuppgifter m.m.

- 3.1 Den föreslagna bestämmelsen i 1 kap. 1 § *första stycket* anger att lagens syfte är att öka tillgången till och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag. I den andra meningen i samma stycke anges att detta inte får inverka negativt på Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet.
- 3.2 Centrum för rättvisa noterar att Öppna data-direktivet även anger att direktivet inte ska påverka tillämpningen av bestämmelser om skydd av personuppgifter. Denna begränsning i tillämpningsområdet framgår inte uttryckligen av den föreslagna lagen. För att den aktuella bestämmelsen på ett fullständigt sätt ska spegla lagens syfte och motstående skyddsintressen bör den andra meningen i det första stycket därför kompletteras på följande sätt: ”Detta får inte inverka negativt på skyddet av personuppgifter eller på Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt”.

- 3.3 Det bör även övervägas om upplysningen i det *andra stycket* om att lagen inte ger rätt att få tillgång till information bör kompletteras med hänvisningar till att frågan om tillgång till information följer av reglerna om allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen samt att bestämmelser i lag som begränsar sådan tillgång, t.ex. regler i offentlighets- och sekretesslagen, har företräde framför bestämmelserna i denna lag.

4 Bestämmelsen i 1 kap. 3 § om lagens tillämpningsområde bör konkretiseras så att det klart framgår vem den riktar sig till

- 4.1 Centrum för rättvisa föreslår att bestämmelsen i 1 kap. 3 § om lagens tillämpningsområde konkretiseras så att det klart framgår vem den riktar sig till. Bestämmelsen kan göras tydligare genom att det uttryckligen anges att lagen innehåller en skyldighet för myndigheter och offentliga företag att tillgängliggöra information på eget initiativ samt gäller när en myndighet efter begäran ska tillhandahålla information till enskilda.
- 4.2 I dess nuvarande utformning anger bestämmelsen i 1 kap. 3 § endast att lagen gäller ”för information som innehas av myndigheter och offentliga företag”, vilket framstår som alltför vagt.

5 Bestämmelsen i 1 kap. 5 § bör innehålla en definition av begreppet ”information”

- 5.1 Centrum för rättvisa föreslår avslutningsvis att det förs in en definition av begreppet ”information” i 1 kap. 5 §. Trots att begreppet ”information” är centralt i den nya lagen har utredningen

valt att inte definiera begreppet. Detta utgör en brist som kan medföra osäkerhet om lagens tillämpningsområde.

Som ovan,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'F' followed by a long horizontal stroke that curves slightly upwards at the end.

Fredrik Bergman

Chef för Centrum för rättvisa

Föredraget av juristerna Alexander Ottosson och Natalie Staff